

ע"פ 53005/10/18 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

ע"פ 53005-10-18 פלוני נ' מדינת ישראל

בפני כבוד השופט אברהם הימן - אב"ד

כב' השופט עודד מאור

כב' השופט יוסי טופף

המערער

פלוני

ע"י ב"כ עו"ד הרמן (מטעם הסנגוריה הציבורית)

נגד

המשיבה

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד לילך כץ (פמת"א)

פסק דין

לפנינו ערעור על פסק דין (הכרעת דין מיום 27.5.18 וגזר דין מיום 12.9.18) שניתן בבית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופטת ד' אמיר), על פיו הורשע המערער בעבירות שיוחסו לו באישום השני: תקיפה הגורמת חבלה של ממש, גרימת חבלה חמורה ואיומים. המערער זוכה מהעבירות שיוחסו לו באישום הראשון: תקיפה סתם ואיומים, נדון ל-8 חודשי מאסר בפועל, מאסרים מותנים וחויב לפצות את המתלונן.

רקע דיוני

ביום 5.5.14 הוגש נגד המערער כתב אישום אשר תוקן לאחר מכן. ואלה עובדות האישום השני, שבבסיס ההרשעה, כפי שתוארו בגזר הדין:

"... הנאשם עבד כנהג אוטובוס בחברת X. שירותי תחבורה בע"מ (להלן: "החברה"), אשר בבעלותו של י"ק (להלן: "י"). תקופת העסקתו של הנאשם בחברה הגיעה לסיומה בתום שבוע ימים בלבד. ... בתאריך 23.4.14 בשעה 8:15 לערך, בפית רחוב אלוף שדה ברמת גן, נהג המתלונן ישראל באוטובוס שבבעלות החברה והסיע תלמידים. לאחר שהתלמידים הורדו מהאוטובוס, כשביקש המתלונן ישראל להמשיך בנסיעתו, הגיע הנאשם למקום ונכנס לאוטובוס דרך הדלת האחורית, ניגש למתלונן ישראל ודרש ממנו כספים, שלטענתו מגיעים לו כשכר עבור תקופת העסקתו בחברה. כאשר הפנה המתלונן ישראל את הנאשם לבנו י', החל הנאשם לקלל, אחז בחולצתו בחוזקה, תוך שהוא מנסה להורידו מהאוטובוס. באותן נסיבות, תקף הנאשם את המתלונן ישראל שלא כדין, בכך שהכה בו בידו, בגבו ובצלעותיו, באמצעות אלה עשויה מברזל שהייתה ברשותו, הרים אבן על מנת לזרוק עליו. בנוסף, באותו המעמד, איים הנאשם על המתלונן ישראל, בפגיעה שלא כדין בחייו, בכך שאמר לו 'אני אהרוג אותך' וזאת בכוונה להפחידו ו/או להקניטו, כשהחזיק חפץ

חד בידו (להלן: "האירוע באלוף שדה"). ... כתוצאה מהתקיפה המתוארת לעיל, נגרמו למתלונן ישראל שבר ביד שמאל ובאצבע כף יד ימין, אשר גובסו בסד, המהווים חבלה חמורה. כמו כן, נגרמו למתלונן ישראל המטומות בעכוז, בירך ימין, במותן ובשוק שמאל, המהוות חבלה של ממש".

למען שלימות התמונה, יצוין כי האישום הראשון מתאר מעשי תקיפה ואיומים שביצע המערער כלפי י', סמוך למושב נחלים, קודם לאירוע מושא האישום השני ובשל הרקע המתואר באישום השני.

במסגרת המענה לכתב האישום, אישר המערער את נוכחותו בזמנים ובמקומות האמורים בכתב האישום, וטען כי עבד כשכיר בעבור המתלוננים, אך אלה לא שילמו לו את שכרו המלא, וזהו הרקע למפגשים במושב נחלים וברחוב אלוף שדה ברמת גן. המערער טען כי הותקף על ידי המתלוננים. באשר לאירוע באלוף השדה, טען כי קבע פגישה עם ישראל על מנת לקבל את שכרו, ובעת המפגש ירד ישראל מהאוטובוס והחל לתקוף אותו באבנים. המערער טען כי במהלך האירוע, בעט בידו של ישראל כפעולת הגנה.

במהלך דיון ההוכחות, העידו שני המתלוננים ושוטרים מטעם התביעה; ומנגד, מטעם ההגנה, העיד המערער ושני עדי הגנה: מר ליבוביץ מאיר, בעל חברת הסעות ומר ניסים צ'יפרוט, נהג הסעות בחברה. סיכומי הצדדים נשמעו ביום 23.4.18, וביום 27.5.18 ניתנה הכרעת הדין.

בית משפט קמא זיכה את המערער מביצוע עבירות של תקיפה סתם ואיומים כמתואר באישום הראשון, והרשיעו בביצוע עבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, גרימת חבלה חמורה ואיומים כמתואר באישום השני.

ביום 2.7.18 טענו באי כוח הצדדים לעונש, וביום 12.9.18 ניתן גזר הדין.

המערער לא השלים עם הרשעתו בעבירות האלימות שבאישום השני ועם העונש שהושת עליו בגין אותה הרשעה, והגיש את הערעור דין.

בדיון שהתקיים ביום 9.12.19 בפני כב' השופטים ד' ברלינר, ש' י' ו-ש' ז' יוצג המערער על ידי עו"ד עופר אשכנזי. בתום הדיון הודיע בא כוח המערער כי המערער מקבל את הצעת בית המשפט לחזור בו מן הערעור על הכרעת הדין ולשקול אפשרות לריצוי עונש המאסר פועל בדרך של עבודות שירות. בהמשך לכך ניתן פסק דין לפיו הערעור על הכרעת הדין נדחה והמערער הופנה לקבלת חוות דעת מאת הממונה על עבודות שירות.

בהמשך, עתר המערער לביטול פסק הדין בנימוק לפיו לא הבין עד תום את משמעות הדברים.

בתום דיון נוסף שהתקיים ביום 3.2.20 בפני הרכב השופטים ד' ברלינר, ש' י' ו-ש' ז' נדחתה בקשת המערער לבטל את פסק הדין, בין היתר, על יסוד הקביעה כי טענת המערער לפיה יש בידו ראיות חדשות אינה עילה לביטול פסק הדין

שניתן כדין. המערער הופנה פעם נוספת לקבלת חוות דעת מאת הממונה על עבודות שירות והדין נדחה לצורך כך.

בדין שהתקיים לפנינו ביום 9.7.20 הוברר כי המערער לא פנה לממונה על עבודות שירות, ובהחלטתנו מאותו היום מצאנו לאפשר לו הזדמנות אחרונה לעשות כן.

ביום 14.9.20 הוגשה לעיונו חוות דעת הממונה על עבודות שירות, ובה קביעה כי המערער אינו ניתן להשמה בעבודות שירות. קצינת האבחון מטעם הממונה ציינה כי מבחינה רפואית נמצא המערער כשיר לעבודות שירות בכפוף למגבלות, אולם הוא מסר כי בכוונתו לבקש לרצות את עונשו בכלא ובהתנהלותו גילה כי עבודות שירות אינם מהווים גורם מרתיע ומחייב עבורו והוא נמצא כמי שנעדר יכולת לעמוד בתנאים הנדרשים לעבודות שירות.

בדין שהתקיים לפנינו ביום 21.9.20 עתרה באת כוח המערער מטעם הסניגוריה הציבורית להשתחרר מייצוג מאחר שהמערער פנה לייצוג פרטי. המערער חזר וטען כי ברצונו להוכיח את חפותו ולהציג ראיות חדשות.

בהחלטתנו מאותו היום לא נעתרנו לבקשת הסניגוריה הציבורית שמונתה למערער להשתחרר מייצוג ודחינו את הדין למתן פסק הדין.

טיעוני באת כוח המערער

באת כוח המערער טענה כי טעה בית משפט קמא בהעמידו את מתחם העונש ההולם בין 7 ל-24 חודשי מאסר, וכי היה עליו להתחשב בפסיקה שהוגשה מטעם ההגנה ולקבוע מתחם ענישה המתחיל מעונש מופחת יותר, ולהשית על המערער מאסר לריצוי בעבודות שירות.

באת כוח המערער טענה כי בית משפט קמא לא נתן משקל מספיק לנסיבותיו האישיות של המערער ובתוך כך לגילו (68 שנים), העדר עבר פלילי, היותו אב וסב לנכדים, הסובל מבעיות רפואיות הכוללות מחלת סכרת ומקשיים כלכליים ניכרים בעטיים אף התגורר ברכבו למשך תקופה מסוימת.

באת כוח המערער טענה כי עונש מאסר בפועל, אף לתקופה קצרה, יגרום למערער נזק גופני ונפשי.

עוד נטען כי בית משפט קמא טעה כאשר לא התחשב די בעובדה שהמערער זוכה מהמיוחס לו באישום הראשון ושהוא נותן את הדין בגין אירוע שאירע בשנת 2014.

טיעוני באת כוח המשיבה

באת כוח המשיבה טענה כי העבירות בהן הורשע המערער הן חמורות ומצדיקות עונש מאסר מאחורי סורג וברית. לשיטתה, אין להתערב בגזר הדין.

דין והכרעה

המערער הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של חבלה חמורה לפי סעיף 333 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**") אשר העונש המרבי הקבוע בצידה הוא 7 שנות מאסר, בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש לפי סעיף 380 לחוק העונשין אשר העונש המרבי הקבוע בצידה הוא 3 שנות מאסר, ובעבירה של איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין אשר העונש המרבי הקבוע בצידה הוא 3 שנות מאסר.

בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם את העבירות בהן הורשע המערער הוא בין 7 לבין 24 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית הכוללת פיצוי למתלונן, וכי העונש הראוי למערער הוא 8 חודשי מאסר בפועל, מאסרים על תנאי ופיצוי למתלונן בסך של 4,000 ₪.

נציין כי בעת שנגזר דינו של המערער טרם נכנס תיקון 133 לחוק העונשין לתוקף, אשר תחילתו נקבעה ליום 1.4.19. לפיכך, על פי הוראת החוק הקודמת ניתן היה להשית עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות לתקופה שאינה עולה על 6 חודשים. העמדת מתחם הענישה ברף התחתון על 7 חודשי מאסר מונעת אפשרות להטלת עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות.

בא כוח המערער טען כי מתחם העונש ההולם אינו מתחשב במדיניות ענישה המאפשרת הטלת עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות. כמו כן טען כי עונש המאסר שהושת על המערער אינו מתחשב בנתוני האישיים של המערער אודות מצבו הרפואי והכלכלי, כך שהוא מחמיר עמו יתר על המידה.

כידוע, ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בגזר דינה של הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם לוקה גזר הדין בטעות מהותית או מקום בו העונש שהושת חורג באופן ממשי מרמת הענישה המקובלת או הראויה בנסיבות דומות. בהקשר זה נצטט מדברי בית המשפט העליון בע"פ 448/14 **מדינת ישראל נ' אזולאי** (24.11.14):

"הלכה ידועה היא, כי אין תפקידה של ערכאת הערעור לגזור מחדש עונשו של נאשם, כי אם עליה לבחון האם נפלה שגגה בשיקולי הערכאה הדיונית בכל הנוגע לקביעת העונש (ר"ע 152/84 מדינת ישראל נ' קריף, פ"ד לז' (4) 839 (1984)). על-כן, התערבות ערכאת הערעור בחומרת העונש תעשה במקרים חריגים בלבד של סטייה ממדיניות הענישה הראויה או כשנפלה טעות מהותית בגזר הדין (ע"פ 7750/13 אסולין נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (16.11.2014) [פורסם בנבו], והאסמכתאות המפורטות שם)".

לאחר שעיינו בגזר הדין ונתנו דעתנו לטיעוני באי כוח הצדדים, לא מצאנו כי נפלה טעות בקביעת מתחם העונש ההולם את העבירות בהן הורשע המערער ובקביעת העונש הראוי למערער. אנו סבורים כי בהתחשב במכלול השיקולים לעניין העונש, העונש שהשית בית משפט קמא על המערער אינו נוטה לחומרה באופן קיצוני ואין עילה המצדיקה את התערבותנו.

המעשים שביסוד העבירות בהן הורשע המערער הם חמורים ואף אנו, כבית משפט קמא, סבורים כי אין ברקע לביצועם שעניינו בסכסוך כספי בין המערער לבין המתלון בקשר לשכר עבודה, להקהות או להפחית מחומרתם הגבוהה. חומרת מעשי התקיפה והחבלה שביצע המערער כלפי המתלון נלמדת מהעובדה כי המערער תכנן את מעשיו, נכנס לאוטובוס בו נהג המתלון מהדלת האחורית, לא שעה לבקשתו של המתלון לרדת מהאוטובוס, אלא אחז במתלון בחולצתו מאחור, הרים אותו ודחף אותו. כשהמתלון נפל, החל המערער להכות בו, באכזריות, באמצעות מוט שאחז בידו, בצלעותיו, ברגלו ובאצבעו. המערער אחז באבן ובחפץ חד בעת שאיים על המתלון כי ירצח אותו ואת בנו. המתלון הצליח לברוח מהמערער, תחילה בזחילה, כשהוא ללא אחת מנעליו, אל עברו האחר של הכביש. מעשי האלימות הקשים שביצע המערער כלפי המתלון גרמו למתלון לחבלות חמורות: שבר ביד שמאל ושבר באצבע כף יד ימין אשר הצריכו טיפול בגבס וכן לחבלות של ממש בחלקי גוף נוספים ורבים: בעכוז, בירך ימין, במותן ובשוק שמאל. לא קשה לשער כי תוצאות מעשי האלימות החמורים שביצע המערער כלפי המתלון היו יכולות להיות קשות אף יותר ולהסתיים באורח קטלני, לולא הצליח המתלון לחלץ עצמו מן הזירה ולהזעיק עזרה.

חומרת מעשיו של המערער באה לידי ביטוי גם בעונש המירבי החמור שקבע המחוקק ביחס לכל אחת משלוש העבירות בהן הורשע, העומד על עונשי מאסר ממושכים.

מעשיו של המערער פגעו באופן משמעותי בערכים המוגנים של הגנה על שלום הציבור, בריאותו וביטחונו, ובנסיבות המקרה דנן, שיקולי גמול והרתעה מחייבים ענישה מוחשית ומרתיעה, כזו המעבירה מסר ברור ונחרץ לפיה מעשי אלימות ייענו בענישה קשה ויש להוקיעם מקרב הציבור.

פרמטר נוסף לקביעת מתחם העונש ההולם הוא מדיניות הענישה הנוהגת. בית משפט קמא נדרש בעניין זה לעיון בשורה ארוכה של פסיקה שהציגו לפניו באי כוח הצדדים, לרבות כזו שבה מתחם הענישה הועמד ברף התחתון על מאסר לריצוי בעבודות שירות. לאחר סקירה מקיפה של פסקי הדין שהוצגו לפניו ושל פסקי דין נוספים שמצא לאזכר בהקשר הנדון מטעם עצמו, הגיע בית משפט קמא למסקנה כי מנעד הענישה בעבירות הנדונות הינו די רחב. אכן בעבירות דומות ובנסיבות קרובות קיימת קשת רחבה של מתחמי ענישה, אך ניכר כי מדיניות הענישה הנוהגת מעמידה את הרף התחתון על עונש מאסר אשר יכול וירוצה בעבודות שירות.

בהינתן כל האמור לעיל, אנו סבורים כי מתחם העונש שקבע בית משפט קמא, המתחיל מ-7 חודשי מאסר, הולם את חומרת נסיבות העבירות בהן הורשע המערער, את מידת הפגיעה הגבוהה בערכים המוגנים בהם ואת מדיניות הענישה הנוהגת.

בקביעת העונש המתאים למערער התחשב בית משפט קמא במכלול הנסיבות שאין קשורות בביצוע העבירה. בתוך כך נלקחו בחשבון השיקולים לקולא: גילו של המערער (68), העובדה כי הינו גרוש, סב לנכדים, נעדר עבר פלילי, חולה סכרת, מתגורר בבסיסי צה"ל ועובד כנהג. כמו כן התחשב בית משפט קמא בחלוף הזמן מעת ביצוע העבירות בשנת 2014. מנגד, התחשב בית משפט קמא לחומרה מהעדר האמפטיה שמבטא המערער כלפי המתלונן ומאי לקיחת האחריות על ידו. אנו סבורים כי העונש שהושת על המערער בסופו של יום מאזן באופן ראוי ושקול בין מכלול הנתונים, ואף מקל עמו לא במעט.

בשולי פסק הדין נציין כי גם אם היינו מוכנים ללכת כברת דרך נוספת לטובת המערער ולהשית עליו עונש מאסר בדרך של עבודות שירות, הרי שאפשרות זו נמנעה. נזכיר כי למערער ניתנה יותר מהזדמנות אחת להתייצב בפני הממונה על עבודות שירות לבחינת התאמתו, וכשכבר עשה כן מסר לקצינת האבחון כי הוא שוקל לבקש לרצות את עונשו בבית הסוהר, לא נתן הסכמתו לביצוע עבודות שירות בשעות העבודה הנדרשות ולא גילה מחויבות לעמוד בתנאים הנדרשים. משום כל כך, קבעה קצינת האבחון כי המערער אינו ניתן להשמה בעבודות שירות.

לאור זאת, הערעור נדחה על כל חלקיו.

יובהר כי המערער ירצה את עונש המאסר שנגזר עליו, למשך 8 חודשים (בניכוי ימי מעצרו כפי שיחושבו ע"י שב"ס), בבית הסוהר.

יתר רכיבי הענישה ללא שינוי.

על המערער להתייצב לריצוי עונשו ביום 13.12.20.

ניתן והודע היום ח' חשוון תשפ"א, 26/10/2020 במעמד הנוכחים.

יוסי טופף, שופט

עודד מאור, שופט

**אברהם הימן, שופט
אב"ד**